

מִמְדוּחַ עֲדוֹאן

אלה החיים

מונודרמה

נוסח עברי: שמעון בוזגלו

2005

כל הזכויות שמורות לשמעון בוזגלו

אלה החיים

סלון בבית רגיל, עם טלפון, שולחן וכמה כיסאות. על הקיר תלוי תצלום של אישה המביטה בקהל ותצלום של גבר – אָבו עֶדֶל, כוכב במה – אבל התצלומים הם מהזמן שבו היו שניהם צעירים. יש תצלום נוסף של קבוצת ילדים מגילים שונים. ליד הדלת יש מראה. בבית שוררת אווירה לא ברורה של חוסר סדר. הכיסאות נראים כאילו הוזזו ממקומם – רמז לכך שעד לפני זמן קצר היו שם אנשים ושהבית לא סודר עדיין לאחר עזיבתם. התאורה עמומה ומתאימה בדיוק לשעת בין ערביים. במגש בפינת החדר יש קצת פירות.

אבו עֶדֶל הוא גבר בן 50 בערך, אבל עדיין שומר על חזות נאה ובריאה. הוא נכנס מדלת צדדית (מהמטבח), בידו קנקן קפה, ומדליק את האור. הוא יושב על אחד הכיסאות, מוזג לעצמו קפה ומדליק סיגריה. הוא מעשן בשלווה ושותה את הקפה בהנאה גלויה. הוא נרגע. שקט. מישו דופק על דלת הכניסה. אבו עֶדֶל לא זז, כאילו אינו שומע. הוא ממשיך לעשן ולשתות קפה. הדפיקות בדלת נפסקות. הוא מוזג לעצמו עוד ספל ושותה. לפתע הוא קם במרץ בלתי צפוי, כאילו נזכר במשהו חשוב, ואוחז בחוט הטלפון כדי להשיב את התקע למקומו. הוא מסתכל בתצלום של האישה.

"מבורך מי שאינו שוכח לעולם." הנה, עוד פעם שכחתי לחבר את התקע של הטלפון. הוא מנותק מאתמול. איך אני אדע עכשיו אם הילדים התקשרו? אולי הם שמעו את החדשות והתקשרו כדי להיות בטוחים.

הוא מחייך לעבר התצלום ומתיישב.

את יודעת כמה הילדים העריכו אותך. כאלה חדשות נוראות! אנשים לא רוצים להאמין לחדשות כאלה. אָל מוֹטְנֶבִי בעצמו אמר: "החדשות הגיעו אלי, וחסיתי תחת תקווה שאין הן אלא שקר". אם אָל מוֹטְנֶבִי היה חי היום, הוא היה משתמש בטלפון כדי להיות בטוח, או אולי שולח מברק.

הטלפון מצלצל. הוא קם, מרים את השפופרת ומדבר ברכות.

שלום? כן. לבדי? ברור שלבדי. שכחתי לחבר את הטלפון. לא, לא. בכלל לא. למה שאכעס? אין צורך בדיבורים כאלה עכשיו, עֶדֶל. (בקול קרוב לדמעות.) אין בעיה. אין בעיה. (נאנח.) ברור שהבית ריק. לא. אני לא יכול לבוא. אני לא רוצה לראות אף אחד. אני לא רוצה שינחמו אותי. אתה צעיר, אתה יכול להתגבר ולשכוח, אבל עצמות שבורות לא מתאחות כל-כך מהר כשאתה זקן. אני שבור, עֶדֶל. אימא שלך שברה אותי. (הטון החנוק מדמעות בקולו מתגבר.) אני לא רוצה לשכוח אותה. אני אשאר כאן כדי להיות איתה.

מסתכל על התצלום.

עזוב אותי לבד. טפל באורחים שלך ואל תדאג לי. לא. לא. כשהאנשים יגמרו לנחם, אתה צריך להישאר עם אשתך. היא צעירה, היא זקוקה לך. אני יכול לדאוג לעצמי. בסדר. בסדר. תן לי את פָּאָז. שלום בן. אני שמח שהגעת בשלום. אני כל-כך מצטער, אבל מה אפשר עשות? אלה החיים. אתה צודק, הבית של אחיך קרוב לתחנת האוטובוס. מה ההבדל בין הבית שלי לבית של אחיך? אחותך פָּאִיזָה? אולי היא תגיע היום. היא בטח שמעה. כולכם רחוקים, בן. מה היה הטעם לחכות? אלוהים, ישתבח שמו, ציווה שנמנהר לקבור את המתים ונחתן את הבחורות. זה העולם. מה שחשוב זה שתהיה גבר ותעזור לאחיך עָדָל, בייחוד כשהאחים שלך באים. זאת הדרך לכבד את אימא שלך, פָּאָז. אלוהים איתך. אני אראה אותך מחר.

הוא מניח את השפופרת, והולך לפנים ולאחור, לאט ובשקט. הוא מתיישב, שותה את הקפה שלו, קם ושוב הולך לפנים ולאחור.

מה שלא היה, לא קל לשכוח שלושים שנה של חיים יחד. אני לא יכול לשבת במקום אחד. השקט הזה מחניק. הבית נראה גדול יותר. אלוהים, זה מה שקורה כשאדם אחד יוצא ונעלם? הם עוזבים אותנו, ואז הבית נעשה ריק, והעולם נעשה ריק, שממה. בגלל זה אומרים "עדיף להיות רווק לעד ולא אלמן ליום אחד"? לא חשבתי שהיא תהיה חסרה עד כדי כך. הריח שלה בכל מקום. היא הייתה זאת שסידרה את הבית, בשקדנות, כמו נמלה. שלושים שנה עבדה בבית הזה. רק כשבאמת היה צריך היא יצאה מהבית, ורק לכמה שעות. אחר-כך חזרה לעבוד כאן. תמיד התפלאתי: מה זה היצור התמוה הזה שנקרא אישה, שיכול למצוא עיסוק תמידי, יום אחרי יום, במשך שלושים שנה, במקום אחד? היא הייתה הבית והבית היה היא. עכשיו הבית בלעדיה הוא חור גדול, מדבר. אתר נטוש.

הוא מתיישב, מותח את רגליו על הכיסא, מדבר בפזיזות-דעת בשעה ששותה את הקפה.

זה היה הזמן שבו נהגתי לקום משנת הצהריים שלי והיא הייתה מביאה לי כוס קפה.

מסתכל על התצלום.

לא יכולתי לישון היום בגללך!

מסיט את המבט מהתצלום.

כשישנתי, הדאגה היחידה שלה בעולם הייתה לתת לי לישון בשקט. בלי צלצולים בדלת ובלי אורחים. היא כיבתה את החשמל בבית וניתקה את הטלפון. עָדָל היה אומר לה, "אימא, אסור לך לנתק את הטלפון. אנחנו עלולים לקבל שיחה דחופה". והיא, שאלוהים יברך את הנשמה שלה, היא הייתה אומרת, "איזה דבר דחוף לא יכול לחכות עד שאבא שלך יתעורר?" כשהתעוררתי, הרבה פעמים שכחנו לחבר בחזרה את התקע.

אל התצלום.

אנחנו משפחה שמנתקת את הטלפון. לכל משפחה יש את המוזרויות שלה. את הרגלת אותנו למוזרות הזאת. התחלת אותה לטובתנו.

(פונה אל עצמו.) כל החיים שלה היא דאגה לי יותר מאשר לעָדָל. אחרי הקפה היא הייתה יושבת לבדה, מחכה עד שמצב הרוח שלי ישתפר או עד שאגמור לקרוא ואוכל לדבר. הייתי חוזר הביתה מהעבודה ומוצא אותה במטבח, כי היא ידעה באיזו שעה אחזור. הייתי שואל אותה, "אום עָדָל, איך את יודעת מתי אני אחזור, אם את לא יודעת לקרוא שעון?" והיא הייתה עונה בצחוק הזה שלה, שהיה בשבילי עולם ומלואו: "הלב שלי יודע". אם לא דיברתי אליה, היא המשיכה לשתוק. היא ידעה שאני עייף או מתוח מהעבודה או מהרחוב. עוד לא גמרתי לבקש אוכל והוא כבר היה מונח לפניי. אוכל טרי, חם, טעים – את הנשמה שלה היא הייתה מכניסה לתוכו. כן, אומרים שאוכל טוב זה עניין של נשמה. אוכל כזה לא היה אף פעם בבית של ההורים שלי, בבתים של חברים שלי, ואפילו בבית של הבן שלי עָדָל. עָדָל – כל החיים שלי קיוויתי שיהיה לו בית משלו. זה נכון שאשתו של עָדָל צעירה ויפה, אבל איך היא יכלה להיות מנוסה כמו אום עָדָל? זה מה שאמרתי לאבו יָסִין כשחזרנו מבית-הקברות. אבו יָסִין מכבד ומעריך אותך, והוא היה עצוב עלייך באותה מידה כמו עלי. אבו יָסִין הזה הוא איש מכובד. אין פלא שהוא עבד עשרים שנה בתור שופט. הוא איש מאוזן עם חוש טוב לשיפוט. מאז שהוא פרש לגמלאות ובא לגור בשכונה שלנו, הוא הפך לשופט הבלתי-רשמי של כל התושבים כאן. כולם מתייעצים אתו ומבקשים ממנו עזרה. הוא בוחן דברים בצורה שיפוטית. הוא שוקל, ורק אז מכריע. רק הוא היה יכול להבין את המצב הקשה שלי, בייחוד בגלל שגם הוא, כמוני, סבל מזה שאשתו נפטרה. הלב שלו היה שבור עד שאלוהים גמל לו באישה טובה שילדה לו בן כדי לשמח אותו בשנים האחרונות שלו. סיפרתי לו איך ידענו על המחלה במשך שישה חודשים, ואיך התעקשת מההתחלה להמשיך לטפל בי, למרות המחלה שלך. נכון שזאת הייתה החובה שלך לטפל בי, אבל באמת היית צריכה להעמיס כל כך הרבה על עצמך? באמת היית צריכה להכניס אותנו לתוך התסבוכת הזאת ולגרום לנו לבזבז כל כך הרבה כסף? אום עָדָל המסכנה! כל כך רצית לדאוג לי, עד שהקרבת את עצמך וגם אותי יחד איתך! לא היה בך שום דבר חוץ מדאגה אלי. זה היה הדבר היחיד שחיבר בינינו. אבל למה

להתעקש? הזדקנות, אום עָדֵל. הפכת לאישה זקנה, והטיפול בי כבר לא הוסיף לך. המחלה אילצה אותך להבין שאת חלשה ולא יכולה להחזיק אותי עוד. היית צריכה מנוחה. אחרי הכול, זאת הייתה מחלת לב, לא צחוק. באמת היית מוכרחה להמשיך כרגיל, ולהתעלם מהמחלה, עד שהתמוטטת פעמיים במטבח? בהתקפה השלישית נאלצתי להרים אותך למיטה. אם לא היה לך בעל חזק וצעיר שיכול להרים אותך, היית נשארת על הרצפה עד שמישהו היה בא לבקר אותנו. אבל הרמתי אותך. היית מדולדלת כמו שמלה ישנה ומרופטת. רק אז הודית שהעמידה מעייפת אותך ושיש לך סחרחורת. שישה חודשים במיטה. באלוהים, אבו יסין, ששת החודשים האלה היו מספיקים לטחון סלעים. אם הייתי קצת יותר מבוגר, זאת הייתה בעיה. (מחייך במרירות-מה.) הייתי צריך מישהו שיטפל בה ויטפל בי. אבל תודה לאל שאני עדיין חזק. גם תודה לאל שהשכנים אוהבים ומכבדים אותנו. הבן שלי עָדֵל, אשתו, השכנים, וכל הקרובים שלנו, כולם באו לטפל בה ולהשגיח במקומה על הבית. אף אחד מהם לא היה מוכן לקבל ממנה מילת תודה. "עשית בשבילנו כל-כך הרבה, אום עָדֵל," הם אמרו. אפילו אשתך החדשה, אום סמיר – שאלוהים ישמור על סמיר שלך – אפילו היא הייתה איתנו תמיד, ובטוח שהיא אמרה לך כמה היא עשתה בשבילה. בטוח שהיא אמרה לך, אחרת לא היית רוצה כל-כך לדבר על הנושא כשחזרנו מבית הקברות.

הבית שלנו היה מלא באנשים. ברור שהיא הייתה אישה שכולם אוהבים. אף אישה לא זכתה לתהלוכת הלוויה כזאת. אפילו לגברים לא היו תהלוכות הלוויה כאלה. האזור שלנו לא ראה תהלוכה כזאת מאז שהמושל כאן נפטר, חוסיין בִּי. אפילו אני התפלאתי. ידעתי שיש לה שם ועמדה בשכונה, ושגם לבן שלי עָדֵל יש מעמד מסוים, ויש לו חברים. ואני! גם לי יש מעמד. אבל לא תיארתי לעצמי שהלוויה של אישה יכולה להיות גדולה כל כך כמו זאת. בחיי, אום עָדֵל, היית צריכה לראות אותם. ככה היית יודעת מה אנשים חושבים עלינו. כולם היו שם! כל הנשים בכו, ואפילו הצעירים. אני בעצמי בכיתי. לא יכולתי לשלוט בעצמי.

כשהספדים ליד הקבר נגמרו והתכוננתי ללכת, כל מה שקרה נראה לי כמו בדיחה או מתיחה. לא ייתכן שנפטרת! עָדֵל עמד לידי וקיבל ניחומים. הזיפים שלו צמחו. הוא לא התגלח חמישה ימים. כמה סבלנו בחמשת הימים האחרונים האלה! כל יום אמרתי לו להתגלח, אבל הוא לא התגלח. נו, הוא צעיר וקצת זיפים זה לא משנה! אבל אני לא יכולתי להתנהג ככה. שיער לבן נראה נורא. זה גורם לך להיראות יותר זקן ממה שאתה באמת! אז כשהספדים נגמרו, הסתכלתי עליו ורציתי לומר, "קרא לאימא שלך. בוא נלך הביתה!" המילים כמעט יצאו מהפה שלי. לפי הפנים העצובות, העייפות, הכואבות, והזקן הלא-מגולח שלו, הבנתי שאת מתה. כמעט התמוטטתי. איבדתי קצת שיווי-משקל ונשענתי על הכתף של עָדֵל. פחדתי שאשתגע ופרצתי בבכי. הבכי שלי היה כן ומרגש. הוא גרם לכולם לבכות.

משחק? משחק גורם לאנשים לבכות? אני מעמיד לפני כל שחקן בעולם את האתגר לבכות כמו שבכיתי! למה אני צריך לשחק? מעמידים פנים רק אם רוצים לשכנע במשהו. במקום להעמיד פנים שאני בוכה, יכולתי להעמיד פנים שאני שולט בעצמי, כמו שמצפים מגברים. בכיתי כמו שנשים בוכות. בכיתי וגרמתי לכולם שם לבכות. עָדַל לא בכה. בכיתי על שותפות ארוכה, שותפות של שלושים שנה. הוא צעיר, הוא יכול לשלוט בעצמו. הרגשתי כאב גדול. כן, לאבד אישה זה כמו מכה במרפק. לרגע אחד זה כואב בצורה קיצונית. בגלל זה התמוטטתי על הכתף של עָדַל. כשיריתי את היריות כדי להודיע לשכנים שנפטרת, הבכי שלי עורר קינה שהזכירה יללה של חבורת צוענים. הם כולם הגיבו לאסון בסערת רגשות. הם לא השתמשו בשכל ובמילים שקולות כמו שעשו מאוחר יותר. הם השתמשו בעיניים ובדמעות שלהם. ואחר-כך היו כמה שאמרו, "אלוהים ירחם עליה. היא נחה על משכבה בשלום. היא מתה בצורה זקופה. בעלה, הילדים והמשפחה שלה כיבדו אותה. היא מתה בלי להיות נטל על אף אחד." הם לא יודעים על מה הם מדברים! מי אומר שלא היית נטל על אף אחד! לא היית נטל עלי בכל תקופת המחלה שלך? מה יכולתי לעשות עם הספקות הקבועים שלך לגבי עצמך? מה הייתי צריך לעשות עם התחושות שלך שאת לא מספיק טובה בשבילי? היו לך ספקות אם אני אוהב אותך, כי לא היית בטוחה בעצמך וחשבת שאת לא ראוייה שאדם תרבותי ומשכיל כמוני יאהב אותך. אז חשבת שהרגשות שלי כלפיך היו רק מתוך נימוס, ושהפגנת האהבה שלי היא סתם משחק! משחק? איך יכולת להבחין בין משחק לאמת? משחק, אישה טיפשה, שייך לקולנוע, לבמה ולטלוויזיה. כל החיים שלך לא הלכת לתיאטרון או לקולנוע. אפילו לא הסתכלת בטלוויזיה, רק בכמה שירים. כשהתחילה סדרה או דרמה, הייתי מסתכל עליך ורואה שנרדמת, ותמיד אותו תירוץ: עייפה מהעבודה במשך היום. את צודקת. באמת היית עייפה, ובגלל זה נרדמת בזמן הסדרה. אבל איך יכולת לדעת מה זה משחק? משחק זה מדע ואמנות. את מבינה? משחק זה מדע, שנכתבו עליו יותר ספרים מכל השערות על הראש שלך. בגלל זה את לא יכולה לטעון שהלב שלך אומר לך את זה. הלב שלך יכול רק לומר לך אם הרגשות שלי כנים. והוא גם יכול לומר לך באיזה שעה אני מגיע הביתה. זה לא נכון? המשכת להאמין ללב שלך ולסמוך רק עליו, עד שאת רואה לאן הלב הזה הביא אותך! בעצם, שחקת את הלב שלך כי התעקשת לסמוך עליו. היית אפילו אומרת על ההתנהגות שלי כלפי אנשים אחרים: "זה משחק", או, "זה לא משחק". מה זה משנה לך אם אני משחק או לא? השגיאה שלי הייתה שפתחתי לפניך את הלב כשהיינו לבד. אם גבר לא יכול לדבר בחופשיות בבית שלו עם אשתו, עם מי הוא יכול לדבר? אמרתי לך כל מה שאני חושב, למרות שהייתי בטוח שלא הבנת את כל מה שאמרתי. אבל הייתי צריך להגיד למישהו מה אני חושב על חוסיין בִּי ותיסִיר בִּי ועָמֵר בִּי... ולהביע את דעתי בלי לגרום לעצמי איזה נזק. הם כולם תותחים כבדים והם כולם מרושעים ונבזיים. אבל כשהם בבית שלי, כשאני מזמין אותם, אני צריך להתייחס אליהם בכבוד ולמלא את

החובה שלי. השם שלי והכבוד של המשפחה מוטלים על כף המאזניים. ולמה שאני לא אזמין אותם? זה האינטרס שלי, כי הם יכולים לקדם אותי או להרוס אותי. הם יכולים לדחוף אותי למעלה, לעזור לי להסתדר, ואפילו לשמור עלי. אם תהיה לי איזו בעיה, הם יכולים לעזור לי. בגלל זה אני מתייחס אליהם יפה ומעמיד פנים שאני מכבד אותם. מה יש לי להפסיד? הפתגם אומר: "נשק את היד שאתה לא יכול לנשוק, ותתפלל שהיא תישבר". זה מה שעשיתי. נישקתי את היד, ואז כשהייתי איתך לבד, התפללתי שהיא תישבר. רציתי שתדעי באיזה לחץ אני נמצא בחיים האלה, מבחינה נפשית ופיזית, כמה אני פיקח בקשרים שלי עם התותחים הכבדים האלה, הערמומיים כמו זאבים. זה הערך של השכלה, הערך של הספרים שהתלוננת עליהם בגלל שהם לקחו לי את כל הזמן. הם רוצים לשבת אתי, ליהנות משיחה אתי ולהרוויח מההשכלה שלי. אני יודע את זה. אני יודע שהפאנים הגדולים האלה הם כלים ריקים שלא מבינים כלום ומחזיקים ספרים בבתים שלהם רק בשביל הרושם. אפילו הישיבה אתי היא בשביל הרושם! הם רוצים להיות מוקפים באנשים תרבותיים. אני יודע את כל זה ואני מספר לך כדי שתדעי את הערך האמיתי שלי. אבל במקום להיות גאה בערך של בעלך, הפכת להיות כמו עקרב. איך יכולתי לדעת שיש לך שכל כמו לחבר תובעים? שהפכת את גילוי הלב שלי כלפיך לעדות נגדי? כל דבר משמש לך הוכחה נגדי. אני מכיר אותך. את מפחדת ממני, בגלל זה את שותקת! אבל אני יכול לקרוא בעיניים שלך את המחשבות! אני יכול לראות שאת מלאה בהאשמות ושאת צועקת בשקט "צבוע!" מה לעזאזל יספק אותך? תגידי לי! לא טיפלתי בך? לא עייפתי את עצמי בשבילך? לא היית נטל גם על סמירה? כן, אפילו סמירה, שלא רוצה לקחת אחריות על אף אחד ולא התחתנה, כי לא רצתה בעיות. היא באה וטיפלה בך לאורך כל תקופת המחלה שלך. אפילו ליום אחד היא לא עזבה אותך. אפילו הבת שלך פאיזה לא טיפלה בך כמוה. הבת שלך נמצאת עם בעלה. היא הייתה באה לבקר אותך יום או יומיים, וחוזרת לבעלה. ואל תשכחי איך היא הודתה לסמירה לפני שעזבה. היא השאירה אותך בהשגחה שלה, ואמרה: "הלוואי שאלוהים יעזור לנו לגמול לך על החסדים שלך!" אבל סמירה לא מצפה לשום גמול. כמוני, היא עבדה בלי לצפות לשום תמורה, ואני בטוח שהיא סובלת כמוני עכשיו, שהיא עצובה ומותשת. גם אני עייף, עייף אחרי ששת החודשים של המחלה שלך, וחמשת הימים האחרונים של המשבר. ואז בא הלילה האחרון. לא עצמתי עין לרגע בלילה שעבר. עד עכשיו לא ישנתי. יכולתי לראות בעיניים של כולם את הרחמים עלי. הם כולם יודעים שאני זקן ועייף, ושסבלתי לבדי. הם יודעים שאני זקוק להירגע ולנוח. בגלל זה אמרתי לעצמי לתת לי מנוחה ולעשות את האבל בבית שלו. אני רוצה לנוח קצת, אני רוצה לקחת נשימה. אנשים יודעים שאני כמו משהו שהיכול שלו עלה באש, ועכשיו כשהאש כבתה, הוא רוצה לחשב את ההפסדים שלו. וכדי לחשב אותם הוא צריך להיות לבדו. אז הנה אני כאן, לבד, לבד, ולא יודע איך לחשב את ההפסדים שלי. ההפסדים החומריים שלי הם הכי פשוטים. כל אחד יודע שהייתי מוכן למכור את הגג מעל לראש שלי ואת הרצפה מתחת לרגליים שלי בשביל להעניק לך טיפול ומזון.

ניגש אל קערת הפירות, לוקח תפוח וסכין, ומתחיל לקלף ולאכול אותו.

תמיד היה פרי בבית, אבל הכול סתם. הכסף, הדאגה, המאמץ, הכול היה סתם. ככה אלוהים רוצה ! חוץ מזה, אני אשתתף בהוצאות הקבורה ובאבל אצל עֶדֶל. אני אתן לו את מה שאני יכול, אם האחים שלו לא יתרמו. אז מה אם הם יוציאו קצת כסף על אימא שלהם שמתה ? גם הם עובדי ציבור, ויש להם משכורות. כל ההוצאה צריכה ליפול על הכתפיים שלי ? כל מה שהוצאתי על המחלה לא מספיק ?

ניגש אל קופסה גדושה בתרופות.

הזעתי דם כדי לשלם על כל זה.

משליך את התרופות אל תוך סל אשפה.

ומה לגבי שאר ההפסדים שלי, שאותם אף אחד לא מרגיש ? ההפסד הכי גדול שלי הוא שהפסדתי אותך. את יודעת כמה עולה היום חתונה ? המחיר של הזהב עלה, וגם של הבגדים. אפילו אישה עם הדרישות הכי נמוכות לא יכולה להתחתן בלי טבעת נישואים וכמה שמלות וחדר שינה חדש. אלה הוצאות שעושות חור בכיס. אם לא היית מתה, לא הייתי נאלץ להתחתן עוד פעם ! מה זה משנה לך ? את מתה ושוכבת לך במנוחה. אולי רצית למות. אולי רצית להשתחרר מהייסורים ומהכאבים. חודש שלם לא דיברת על שום דבר חוץ ממוות. זה כאילו רצית להכניס את המוות לראשים שלנו כדי שנשלים אתו כשהוא יבוא אלייך. אפילו אני התחלתי לחשוב על המוות שלך. התחלתי לתהות, "מה אני אעשה כשהיא תמות ?" את רצית את זה. אחרי כל התקפה, אחרי כל קריאה לרופא, ואחרי הטיפול פרצת בבכי וצעקת לאלוהים : "אלוהים אדירים, תהיה טוב אלי. אלוהים, רחם עלי, ריבונו של עולם !" הבנתי. הבנתי שהרחמים שאת מבקשת מאלוהים זה שהוא ייתן לך למות, שיגאל אותך מהייסורים. כל התקפה ריחפת בין חיים למוות. הרופא, עֶדֶל ואני ניסינו להחזיר אותך לחיים. (אל עצמו.) מה עוד יכולנו לעשות ? מה יגידו אנשים ? "הם עזבו אותה בימים האחרונים שלה. הם עשו לה חשבון על התרופות ועל הכסף לרופא." ממש יפה אם היו מדברים עלינו ככה אחרי כל ההוצאות שלנו. כל החיים שלך אתי לא היה חסר לך כלום.

הוא ניגש במהירות לחדר צמוד, חוזר עם תיק גדול ומשליך אותו על הארץ.

כל אלה בגדים שהיו שייכים לך.

פותח את התיק ומוציא כמה בגדים.

כל זה לא עולה כסף ?

מסתכל על הבגדים שלפניו.

אז מה אם הם מיד שנייה ? כולם קונים בגדים מיד שנייה. חוץ מזה, אף פעם לא הלכת לשום מקום. היית צריכה בגדים רק בשביל לכסות את עצמך, וכאן בבית הכול הולך. אפילו עכשיו הם עדיין טובים. לפני יומיים התחלתי לאסוף אותם בתיק הזה. סמירה אמרה לי: "אנחנו יכולים לתת אותם לעניים". עכשיו, כשאת לא משתמשת בהם.

אל המראה.

עכשיו היא הלכה, בשביל מה צריך את שאר הדברים ? בשביל מה צריך את הבגדים, התרופות, ואת כל מה שקשור אליה ? אפילו התצלום הזה - הוא צריך להישאר כאן ? אולי הילדים ירצו שיהיה להם תצלום של אימא שלהם. באמת, הייתי צריך לקחת את התצלום לבית של עֶדֶל. תצלום של המנוח צריך להיות תלוי במקום שבו נערך האבל. (צועק). בטח, התחלתי לאסוף את הבגדים שלה לפני יומיים ! היה ברור שהיא עומדת למות. אם לא היום, אז מחר. בן-אדם צריך להתכונן לדברים כאלה כדי שלא יפתיעו אותו.

אל התצלום.

אל תסתכלי עלי ככה. אני לא מספר שקרים. את יודעת שלא חסכתי ממך כלום, שעשיתי את כל מה שצריך לעשות. כן, המחשבה עברה במוח שלי.

אל המראה.

אין איש בעולם שלא חשב על המוות של אשתו. לפעמים בן-אדם חושב על המוות של הילדים שלו. ככה הבן-אדם. הוא מדמיין לעצמו שהאהובים שלו הולכים לאיבוד. זה מה שאומרים ספרי הפסיכולוגיה. אדם רוצה לנסות חיים בלי כבלים. בשלב מסוים הוא זקוק לקשרים עם בני-אדם אחרים כדי לא להרגיש בודד ונטוש, אבל אחרי כמה זמן הוא מרגיש שהקשרים האלה הפכו לאזיקים שמגבילים את החופש שלו. אז הוא חולם להשתחרר מהם. אבל זה לא אומר שבכל פעם שעוברת בראש שלנו מחשבה, אנחנו מוכנים שהיא תתממש. כי אם כן, האנושות הייתה מחוסלת,

או שאנשים היו חוזרים למצב החייתי הראשוני שלהם: אבא היה הורג את הילדים שלו, אנשים היו הורגים את האהובים שלהם. במלים אחרות, בני-אדם היו הופכים לחיות-טרף. אני כמו אנשים אחרים, יש לי מחשבות כאלה, אבל אני לא יכול לממש אותן. אני לא רוצה. אם הייתי רוצה להרוג אותה, לא הייתי טורח בשבילה כשהיא חטפה בחצות את ההתקפה והיינו לבדנו. סמירה לא הייתה בבית. אחרי הכול, היא חופשייה. היא חברה שעוזרת לנו, אבל היא לא צריכה לתת לנו הסברים, ולי אין שום זכות לשאול אותה. היא אמרה שהיא לא תוכל לישון כאן. היא אמרה את זה גם לך, כשעָדל היה כאן ושמע. אפילו עָדל אמר שאת בסדר, אז אמרתי לו ללכת לישון בבית שלו. חמישה ימים ולילות הוא היה לצדך. אמרתי לו ללכת. בחור מסכן, יש לו אישה צעירה ואסור לו לעזוב אותה לזמן יותר ארוך. הייתי לבד איתך כשההתקפה הגיעה. זאת אשמתי שרק העובדה שהזכרתי את הנושא כבר הביאה אותך למצב כזה? את לא יודעת שאני יכול להתחתן עוד פעם אחרי שתמותי? יכולתי להתחתן שוב כשהיית עדיין בחיים, אפילו בלי להתיעץ איתך! אני יכול לעשות את זה מתוקף החוק. כן, אני יכול להתחתן עם ארבע נשים, אז מה כל הרעש? וממתי את מעזה להאשים אותי בחוסר טעם טוב? זאת פזיזות! פזיזות כזאת היא התאבדות, זאת הפזיזות של מי שוויתר על החיים. (מחקה אותה). "אם היה לך קצת טעם טוב, לא היית מעלה את זה עכשיו!" את יודעת טוב מאוד שאם היית אומרת דברים הרבה פחות מאלה, יכולתי לגרום לך לראות כוכבים, אבל הייתי סבלני ותפסתי את עצמי, כי היית חולה. אם היה לך קצת טעם טוב, היית מבינה את הגבולות של הסבלנות שלי. אם היה לך קצת טעם טוב, היית מעלה את הנושא בעצמך! אם היה לך קצת טעם טוב, היית אומרת: "מחמוד, סבלת אותי כל-כך הרבה, למה שלא תחפש איזו אישה נחמדה שתטפל בך?" היית רוצה שאחיה באושר את השנים שנשארו לי. שום דבר כזה לא עלה לך בראש! ודיברת אלי ככה, בלי שאניח עלייך אצבע. מה עשיתי? צעקתי עלייך. ברור, צעקתי עלייך וקיללתי אותך. זה כל מה שיכולתי לעשות. כל החיים שלי צעקתי עלייך וקיללתי אותך, והכיתי אותך, והשלמת עם זה. אז מה אם את זוכרת את כל זה כשיש לך מחלת לב? הרופא אמר לך שאת צריכה להימנע ממתח ולחץ, אבל את המשכת והזכרת שהייתי מכה אותך, וספרת את הפעמים שהכיתי אותך. אז מה אם הייתי מכה אותך? אני הבעל והאדון שלך. יכולתי להכות אותך עד שהיית נעשית שחורה וכחולה. נשאת כמו שהיית כשעזבת את הכפר, איכרה טיפשה שאין לה מושג איך לספק את הצרכים שלי. בגלל זה נאלצתי להכות אותך מפעם לפעם. העצבים שלי היו מתוחים לגמרי ואת לא הבנת. אולי לא הרגשת את העייפות שלי. לא ידעת כמה החיים קשים למי שצריך לפרנס: בעבודה, עם הבוסים; ובחופ, ברחוב, עם כל האנשים. בגלל זה נהגתי לסגור את הדלת שלי ולשקוע לי בקריאה. פרשתי מהעולם ועקבתי אחריו דרך ספרים ומגזינים. אני זר בעיר הזאת וכל עלבון יכול להשפיל אותי. הם כולם רוצים לנסות את זה עלינו! הם כל-יכולים ולא מבדילים בין גדול לקטן. הייתי הולך לבדי, מתרחק מכולם, נמנע מכל מגע. התרחקתי וברחתי מאנשים, אפילו ניסיתי לעשות את עצמי ברחוב קטן ולא מורגש ככה שאף אחד לא יראה אותי עד שאגיע הביתה. רק בבית, אחרי שסגרתי את הדלת, הרגשתי שאני יכול להיות רגוע ושקט.

אפילו העבודה שלי לא נתנה לי עוד את התחושה הזאת. אני לא יודע כמה פעמים הייתי צריך להיצמד לחוק כדי לרצות את זה ואת זה, או כמה פעמים הייתי צריך להפר את החוק כי זה וזה היה אחד התותחים הכבדים, ונאלצתי לפעול ככה בגללו. לאורך כל החיים, הביטחון היחידי שלי היה בבית. אבל את בכלל לא התחשבת בכל זה. הייתי מגיע הביתה, נאנח לי בשביעות רצון שהיום כבר מאחורי, ואז היית מבקשת ממני ללכת לשוק או להביא לחם מהמכולת. לא ידעת לעשות קניות. (צורח.) זאת הפריבילגיה שלך – לא לדעת שום דבר? להישאר בורה כדי לאלץ אותי לצאת מהבית וללכת לג'ונגל שם? הילדים היו קטנים מדי או היו בבית-הספר, והם לא יכלו להידחק ולתפוס לעצמם מקום טוב בתור למאפייה. כאילו שאני יכולתי להילחם ולתפוס מקום טוב בתור! מה ציפית, שאני אלחם עם אנשים אם הם עקפו את התור? אני אדם מחונך, לא מתגושש ומתאגרף. אני לא רוצה להיות מטרה ללעג, אפילו לא לרוכלים. הירקן לא מאפשר לי לבחור את הפירות והירקות, הוא פשוט מכניס לשקית את מה שהוא רוצה. אם היית יכולה לצאת ולעשות את הקניות, אולי הם היו מתייחסים אלייך אחרת. אולי הם יותר מאופקים עם נשים. אבל אז מתעוררת בעיה אחרת. אם אחד מהם מתנהג אלי בגסות, אני יכול להעמיד פנים שאני לא שומע, בייחוד אם אין אף אחד בסביבה. אני יכול לבלוע את העלבון ולהסתלק. אבל מה יכולתי לעשות אם אחד מהם היה מעליב אותך והיית באה ומתלוננת על זה בפני? את בדיוק אותו הדבר כמו שהיית כשעזבת את הכפר. את עדיין חושבת שאי-אפשר לשתוק על עלבון. את תבואי ותתלונני בפניי שאחד מהם העליב אותך. את לא תביני שאני לא יכול לחזור אליו ולהתמודד אתו. לא, את תחשבי שהעובדה שאני מוריד את הראש ושותק אומרת שאני לא מספיק גבר כדי להגן על אשתי והילדים שלי. כן, אפילו הילדים היו צרה בשבילי. לא יכולתי למנוע מהם לצאת לשחק בשכונה או בבית-ספר, וילדים מסתבכים במריבות. איך יכולתי לגרום לילדים להבין שהם צריכים להשלים עם הפגיעות מהחברים שלהם, כדי לא לגרור אותי לצרות? הם כולם חושבים שאבא שלהם הוא הכי חזק בעולם. את יודעת מה קרה לבן של סעיד אל-ח'רדן בגלל מריבה עם ילד אחר. שלושה גברים חמושים באו עם מכונית של הרשויות והיכו את הילד בבית-ספר. אחר-כך הם לקחו אותו הביתה והיכו את סעיד אל-חדרן בעצמו לפני אשתו והילדים שלו. תארי לעצמך אם היו משפילים אותי ככה לפני הילדים שלי!... לא עובר יום בשוק בלי שאראה אותם מכים את זה או את זה, בלי שום סיבה ברורה... ולמרות זה, מיד כשאני מגיע הביתה את מבקשת ממני ללכת לשוק. ואז, כשאני חוזר מהשוק, מתחילות התלוננות שלך. הירקות לא בסדר. הקישואים לא מתאימים למילוי. השעועית גדולה וקשה. העגבניות בשלות מדי או ירוקות. אני לא מבין בדברים האלה. תנהלי את העניינים שלך בעצמך. תבשלי כל דבר. זה כל מה שיכולתי להביא. אבל את עדיין ממשיכה: "הם צחקו עליך. נצטרך לזרוק חצי ממה שהבאת, כי הסחורה לא טובה". לעזאזל! תזרקי החוצה את כל הדברים בבית ותפסיקי את הקרקור שלך! אני לא ילד. אני יודע שרימו אותי. אני יודע, אבל אני שותק. לשתוק זה לא אומר שאנחנו לא יודעים. זה רק אומר שאנחנו לא יכולים לעשות שום דבר בעניין. אבל את לא מניחה לי עד שאני מתפרץ ומכה אותך. אחר כך אני יושב

להירגע, ואת מתחילה את רשימת הטענות. "הילד הזה צריך חוברת תרגילים." "בסדר." "הילד
ההוא ילקוט חדש." טוב, אני אדאג לזה." "זה קיבל מכות מהבנים של השכנים." "אני לא הקאדי
של הילדים! תשמעי, אום עָדֵל, ילדים נופלים ואחר-כך קמים. אסור לנו להתערב." אבל את עדיין
ממשיכה. "הבן של השכן שהרביץ לו הוא ילד גדול, והוא נתן מכות לסמיר הקטן." "מה אני אמור
לעשות? ללכת ולריב איתו? להשפיל את עצמי ולהפוך למטרה ללעג? הבן שלך שובב. את צריכה
ללמד אותו איך להתנהג עם גדולים. אם הוא לא היה שובב, הבן של השכן לא היה מכה אותו." אבל את עדיין לא מרוצה, ואת ממשיכה. אני אומר לך, "נער גדול וחזק לא יכה ילד." את אומרת,
"הבן שלך ראה אותו מציץ לתוך הבית מהחור של המנעול, אז הוא קילל אותו." "תסתמי ואל
תדברי אתי על דברים כאלה! תסתמי, או שאני אכריח אותך להיות שקטה! אני אכה אותך!"
"תראה את המוכר של שמן הפֶּרֶפֶין, איזה ממזר. הוא לא מילא את הפח כמו שצריך. חצי מהפרפין
זה מים." "מה הדברים האלה קשורים אלייך? מי שמביא את הכסף לבית זה אני, ואני שותק על
זה. כמה גונב מוכר הפרפין? ליטר או שניים? אני סולח לו. זה עדיף מבושה וחרפה." אבל את
ממשיכה לקשקש, ואני יודע שאת לא מרוצה. למה את כל כך עקשנית? למה את לא יכולה להיות
מרוצה? אני אצטרך לרכך את הראש הצפוף הזה שלך, או לשבור אותו. את צריכה לקבל את כל
מה שאני אומר כמו שזה. אל תתווכחי אתי! אני לא יכול לסבול שמתווכחים אתי. אם את לא
יכולה לקבל את מה שאני אומר בלי להתווכח, אני אכה אותך. אפילו הקוראן הקדוש יֵעֵץ לנו
להכות את הנשים שלנו. הוא אומר, "אשר לנשים אשר תחששו פן תמרודנה." ומה זה אומר
"תמרודנה" אם לא להיות נגד בעלך או להטריד אותו? הגברים לא אחראים על הנשים? "אשר
לנשים אשר תחששו פן תמרודנה, הטיפו להן מוסר." אני מטיפ לך מוסר, אבל את לא מקבלת
אותו! "ופֶרְשׁוּ מֵהֵן בַּמִּשְׁכָּב." עשיתי את זה לפעמים. "וְהָפּוּ אוֹתָן." את שומעת את זה? "הכו
אותן!" אני מכה אותך כמו שאני זכאי לעשות. אני מכה אותך כדי לשחרר את הכעס שלי. ואיפה
גבר צריך לשחרר את הכעס שלו אם לא בבית שלו? אז אני משחרר את הכעס, אני מקלל אותך,
ואני מכה אותך. את צריכה לסבול אותי ולשתוק. כל החיים שלך סבלת אותי. למה הקללות
והצעקות שלי גרמו לך בהזדמנות הזאת להתקפת לב? אם הייתי רוצה לגרום להתקפה, לא הייתי
ממהר לקרוא לרופא. יצאתי מייד מהבית. כן, יכולתי לקרוא לו בטלפון, אבל ניתקנו אותו
כשהלכת בערב לישון, כדי שהצלצול לא יעיר אותך. זה היה בשביל הנוחיות שלך. כשחטפת את
ההתקפה מיהרתי לטלפון, אבל הוא היה מת. הרבה פעמים הטלפונים לא פועלים. כל שינוי במזג
האוויר גורם לטלפונים לא לפעול. קווים גרועים. חשבתי שהטלפון לא עובד. הייתי עיוור מבלבול
וחיפזון. שכחתי שניתקנו אותו. עָדֵל עשה את זה. בגלל זה יצאתי לקרוא לרופא. הבית שלו קרוב
ואת מכירה אותו. מיהרתי לשם להעיר אותו שיבוא. ברור שמיהרתי. מיהרתי עד כמה שגבר בגילי
יכול למהר. אל תשכחי שאני בן חמישים וחמש! ואני איש מכובד, עם מעמד שצריך להתחשב
בו. בגלל זה האטתי מעט כשהגעתי לבית שלו. זה עניין של טעם טוב. לא האשמת אותי רק כמה
רגעים לפני כן בחוסר טעם? חשבתי כמה זה יפריע לו לקום בשעה כזאת! הילדים הקטנים שלו

עלולים להתעורר בפחד. אני לא אגואיסט. האיש מטפל בנו מצוין. אבל תמיד אנחנו צריכים להפגין טעם טוב. למרות זה, דפקתי על הדלת שלו. זה היה בדיוק כמו שחשבתי: כולם בבית התעוררו מהדפיקה בדלת, לא רק הוא. הילדים שלו עם עיניים חצי ישנות, אשתו עם כתונת לילה עדינה ושקופה, שניסתה להסתיר ממני את הגוף היפה שלה. לא היה לי זמן לזה. לא היה לי עניין בה או בגוף שלה, אבל בכל זאת זה היה מביך. ביקשתי סליחה מהרופא. אבל הוא הבין, והשאיר אותי לעמוד עם אשתו בזמן שהלך להביא את התיק. אבל כמה זמן עמדתי, בהיסוס, ליד הדלת שלו? רק כמה דקות. כמה דקות, ואז הבאתי אותו לכאן. ומה קיבלתי בתמורה? עלבונות! שמעתי את אשתו לוחשת לבעלה מאחורי הגב שלי, לפני שיצא, "לשפל הזה יש עיניים כמו לשטן בעצמו." ברור, אם היא לא הייתה כעוסה מזה שהערתי אותם, היא לא הייתה מדברת ככה. העיניים שלי! מה לא בסדר בהן? הכול בסדר איתן! זה לא בגלל שהסתכלתי בגוף שלה. פשוט הסתכלתי באופן נורמלי, במבט חולף. אף גבר לא יכול להתאפק ולא להסתכל בגוף עירום מבעד לכתונת לילה שקופה. היא התכוונה שהעיניים שלי נפוחות בגלל שנשארתי ער איתך.

הטלפון מצלצל. הוא ניגש אליו בלהט, אבל מרסן את עצמו ומביט בתצלום.

את תמיד אותו הדבר. החשד הזה לעולם לא יתן לי מנוחה, אפילו אחרי המוות שלך. אז מה אם סמירה מתקשרת לשאול עלי? כולם צריכים לשכוח אותי?

מרים את השפופרת.

שלום? (נראה מאוכזב). מי? אבו יסין? שלום! כמה נחמד לשמוע אותך! תודה לאל. כן? לא, שום דבר לא קרה. עָדָל לא יכול למנוע ממני לעשות מה שאני רוצה, כשאני רוצה. אני יודע, אני יודע מה הבנים שלך עשו כשרצית להתחתן שוב. ילדים! הם חושבים שהעולם שייך רק להם. לא, ברור שלא עשית שום טעות. להפך, אני אסיר-תודה. אתה היחיד שמשתתף בצערי ומבין אותי. אדוני היקר, לא עָדָל ולא אף אחד אחר. הם יכולים להטיח את הראש שלהם בכל קיר שייבחרו. אני לא עושה שום דבר נגד החוק והמנהג. אלה החיים, אבו יסין. אם יהיה צורך, אני אפתיע אותך. ישמור אותך אלוהים. בעזרת השם, אני אראה אותך מחר. להתראות. (מניח את השפופרת.)

הכול נגזר ונקבע מראש. "אמור, מאומה לא יקרה לנו, אלא רק מה שגזר עלינו האל."

אל התצלום.

בן-אדם מת רק כשהזמן שלו מגיע. היית מתה, גם אם הייתי מגיע עם הרופא כמה דקות מוקדם יותר. ריבון העולמים נותן לנו את החיים האלה, ואנחנו המשרתים שלו. יש דברים שהוא נותן לפיקדון ואחר-כך דורש אותם בחזרה. אין לנו אפשרות לגמור את החיים האלה נגד הרצון שלו. זה מה שאלוהים רצה. ריבון העולמים דרש בחזרה את הפיקדון שלו. אל תאשימי אותי, תאשימי את הלב החלש שלך, שלא החזיק מעמד באותם רגעים. האטתי קצת, אבל לא בכוונה. כשהאטתי, לא חשבתי רק על זה שאני לא רוצה להפריע לרופא ולמשפחה שלו, חשבתי עלייך! כן. בדיוק באותו הרגע חשבתי עלייך ועל הרצון שלך למות. רצית למות. רצית להיפטר מהסבל של המחלה. רצית שאני אעזור לך. לא העזת לבקש ממני בצורה ברורה וישירה. כרגיל, היית ביישנית והשתמשת בערמומיות שלך. אבל ידעתי מה את רוצה. זה משהו שקורה בכל העולם. העיתונים כותבים על זה תמיד. בכל מקום מדברים על הזכות של המשפחה ושל הרופאים לעזור למי שחולה במחלה חשוכת-מרפא, להקל עליו ולגאול אותו מכאבים, או לזרז את המוות. בדיוק כמו שעוזרים לסוס גווע - יורים בו בראש. זה דבר שמדברים עליו ברוב הארצות התרבותיות בעולם. לא אני המצאתי את זה.

לוקח ספר מהמכתבה, מעלעל בו עד שמגיע לעמוד שחיפש, וקורא.

"על הרופאים לטפל באזרחים הבריאים בגופם ובנפשם. אשר לשאר..." (פונה אל התצלום). זה אפלטון, תקשיבי. "אשר לשאר, נניח לבעלי הגוף החולה למות. על גורל אלה שרוחם ונפשם התעוותו וחלו יחליטו האזרחים עצמם."

סוגר את הספר ומניח אותו במקומו.

כן, אפלטון. קדימה, תגידי לי שגם מאפלטון את לא מתרשמת! זה מה שחסר, שאחת כמוך תטיל ספק באפלטון! אפלטון אמר את כל זה רק בגלל שהוא לא חיבב אותך? או בגלל שהוא אוהב אישה אחרת ורוצה שתמותי? חשבתי על המוות שלך רק בתור דבר שיקל עלייך. זאת השקפה תרבותית שאני מאמין בה, אבל אני לא יכול ליישם אותה. יש עוד רעיונות תרבותיים דומים, בדיוק כמו זה שקראתי עליו, אבל הם לא יתאימו לחברה שלנו, או לא יהיו מקובלים עליה. אז עשיתי בסך הכול את מה שהחובה דורשת.

מצאתי את הרופא בפיג'מה שלו. הוא ידע עד כמה המצב שלך חמור. אמרתי לו ללכת לפני, כדי שאני אוכל לתפוס את עֶדְל. העניינים לא יכלו להתקדם בלי שהבן שלך יהיה שם. בכל מקרה הוא היה צריך לבוא. אז שיהיה עד לכול הדברים. בין כה וכה הייתי צריך אותו. אני מזדקן ואני לא יכול לרוץ ברחובות כדי לחפש רוקח בשביל התרופות שלך. אם לא הייתי מביא אותו, הוא היה

אולי מאשים אותי. עד כמה שאני מכיר אותו, הוא היה מאשים אותי שלא אכפת לי. הערתי אותו וגם הוא יצא מהמיטה של אשתו הצעירה, והגיע בפיג'מה. אפילו אשתו קמה בכתונת הלילה העדינה שלה. זה נכון שהיא לא נבוכה ממני, היא בדיוק כמו בת בשבילי. אבל בכל זאת היא אישה זרה, ואסור לי לראות אותה בכתונת לילה שקופה שחושפת את הגוף שלה. את רואה עכשיו איך הפרעתי לאנשים בגללך? מיהרתי אחרי עֶדֶל עד שהגענו הביתה. מצאנו את הרופא עומד ליד הדלת. למה הוא לא נכנס? הוא צלצל בפעמון ואף אחד לא פתח את הדלת. [אל המראה.] אני נשבע שזה היה הבלבול. שכחתי שסמירה לא נמצאת בבית. "מבורך מי שאינו שוכח לעולם!" התרגלתי לזה שהיא נמצאת איתנו ושאפשר לסמוך עליה. אום עֶדֶל הייתה לבדה ולא יכלה לקום כדי לפתוח את הדלת. אולי היא לא שמעה את הפעמון. אולי היא מתה לפני שהגענו. איך אני יכול לדעת? קיווייתי שהאדמה תבלע אותי כשהבנתי שיצאתי עם הפיג'מה שלי בלי המפתח. הדאגה!

אל התצלום.

הדאגה לך גרמה לי לשכוח אותו. התחלנו לדחוף את הדלת, אבל זה היה חסר טעם. כמעט הרגתי את עצמי במאמץ לדחוף את הדלת עם הכתף שלי. אז עֶדֶל קפץ מבעד לחלון של האמבטיה ופתח אותה בשבילנו. הרופא בדק אותך, הרים את הראש שלו בעדינות, ואמר שהוא מצטער. אני הייתי זה שבכה, בייחוד כשהרופא אמר, "אולי היינו יכולים לעשות משהו אם רק היית מטלפן." אמרתי לו מבעד לדמעות שלי, "איזה מזל רע. תראה, דוקטור, הטלפון לא פועל." עֶדֶל נזכר שניתקנו אותו. הוא עשה את זה בעצמו. אמרתי לו, "נתק אותו כדי שהצלצול לא יפריע לאימא שלך. אנחנו לא מחכים לשום שיחות חשובות." הרופא הניע את הראש בבלבול. בטוח שהוא חשב שכל דיבור נוסף על הנושא יהיה מביך, במיוחד ברגעים עצובים כאלה. אחרי הכול, הוא לא חוקר והוא לא מתעסק בעניינים כאלה. היינו חופשיים לענות או לא לענות על השאלות שלו, ואני בדיוק פרצתי בבכי ולא היה עוד מקום לדיבור מהסוג הזה. בכיתי ולקחתי את האקדח ויריתי בו באוויר כדי לספר לכל העולם שנפטרת. אחת, שתיים, חמש יריות בסך הכול. זה כל מה שהיה במחסנית, אבל זה הספיק. זאת עיר קטנה ואין דרך טובה יותר מלירות ברובה כדי להודיע על משהו במהירות. אנחנו רגילים לזה.

הטלפון מצלצל. הוא מרים את השפופרת.

שלום? מה שלומך! שאלוהים ישמור אותך תמיד. מה אנחנו יכולים לעשות? אתה צודק. זה מגיע לכולנו. אלה החיים. אנחנו בידיים של אלוהים. לא, האבל בבית של עֶדֶל. באתי לכאן לנוח קצת. אני אנסה. להתראות.

השכנים באו והתחילו לספר אחד לשני שאום עָדָל מתה. בבוקר, כל הבית היה מוצף באנשים, וגם כל השכונה. בכיתי כמו ילד מול הפנים של כולם – לא רק עלי, גם עלייך. הדמעות היו צריכות לזרום בגללך. בכיתי עלייך עד שגרמתי לכל האנשים לבכות יחד אתי, ובכיתי כשראיתי את סמירה. אני לא יודע מי אמר לה. אולי היא שמעה את היריות. הרעש מתפשט בלילה למרחקים, אז הוא בטח הגיע לבית שלה. כשראיתי אותה האמנתי שכולם יחשבו שאני נבון, בגלל שנפטרת בלילה היחיד שבו היא עזבה אותך לבד, כאילו אכזבתי אותך. כאילו היא הפקידה משהו בידיים שלי ולא יכולתי לשמור על הפיקדון הזה. כאילו נכשלתי.

אני יודע איך שתיכן הייתן חברות, וגם השכנים יודעים את זה. השכנים מכבדים אותה בדיוק באותה מידה שהם מכבדים אותך. זה נכון שהיא מעל ארבעים ושהיא מעולם לא התחתנה, אבל היא בסדר גמור. יש לה שם טוב. זה היה רק הגורל שלה. האישה הזאת היא אימא אמיתית. את זוכרת איך היא טיפלה בך כשהיית חולה, כמה היה חשוב שהיא נמצאת פה. היא רחצה אותך וטיפלה בך. אני לא ידעתי איך לטפל בך. הבן שלך בעצמו לא טיפל בך כמוה. אני? אף פעם! הייתי אסיר תודה אליה, אבל גם הייתי קצת לא אדיב. אני לא רגיל לחברת נשים. הנוכחות הקבועה שלה בבית בלבדה אותי. הייתי יושב איתה בשקט, קורא מגזין או ספר, או מוציא את הקלפים. את מאשימה אותי על זה? הייתי צריך ללכת לחדר שלי ולהשאיר אותה איתך? זה היה עלול להיות חוסר טעם וחוסר התחשבות מצדי. התחלתי לשבת איתה וניסיתי לנהל איזו שיחה. לפעמים העברנו את הזמן לידך במשחק קלפים. בסוף היא התחילה לבקש ממני ללכת לחדר שלי לנוח. היא התחילה להזדהות אתי, כי היא ידעה כמה עשיתי בשבילך. היא התחילה לטפל בי ובך. היא הפכה לחלק מהבית. היא הייתה זו שניקתה, בישלה, שטפה, בדקה מה צריך לבית ודאגה שכל בוקר אני אביא את זה. מה עוד היא יכלה לעשות? אחרי שגמרה את כל העבודה, היא הייתה יושבת וקוראת מגזין או עיתון, ומחכה לסימן ממך להביא לך איזו תרופה או כל דבר אחר שהיית זקוקה לו. בסוף היא התחילה לנמנם בישיבה. אמרתי לה שהיא יכולה לישון כאן. בעצם, את זאת שביקשה ממנה לישון בחדר שלך. אף אחד לא אילץ אותה לעשות את זה, אף אחד לא אילץ אותה לישון בבית של זה. ואת יודעת, כשאנשים ישנים הם לא יכולים לשלוט בעצמם. השמיכות עלולות ליפול, ואז אפשר לראות אותם עירומים או כמעט עירומים. יכולתי להיכנס לחדר בכל שעה ולראות את סמירה עירומה. אף אחד לא אילץ אותה לחשוף את עצמה לזר. ברור, אני לא קרוב שלה, ולפעמים שכחתי שהיא נמצאת שם. הייתי פותח את הדלת ונכנס לחדר באמצע הלילה לוודא שאת בסדר, וככה הייתי רואה אותה, בלי שמיכות. ברור שלא ניסיתי לכסות אותה. היא הייתה עלולה לקום. את היית עלולה לקום ואז מה היה קורה אתי! אז הייתי חוזר בשקט לחדר שלי. גם כשפעם אחת פתחתי את הדלת של האמבטיה כשהיא התקלחה, איך יכולתי לדעת שהיא

נמצאת שם? שמעתי את המים וחשבתי שאת מתקלחת, אז פתחתי את הדלת. זה קרה בינינו הרבה פעמים. אבל התברר שהיא זאת שהתקלחה. ברור שהיא הייתה נבוכה. זה נעים לאישה להיות מופתעת בעירום באמבטיה? סגרתי את הדלת במהירות והתנצלתי, אבל זה אומר שהיא חשפה את עצמה למבוכה שהייתה בהחלט לא הכרחית. כל זה היה בגללך! מתוך זה שהיא טיפלה בך, זכיתי לראות את סוג הגוף שכל החיים שלי חלמתי עליו. הגוף שלה עדיין לא השמין כמו שלך. אף אחד לא היה יכול לתאר לעצמו שהגוף היפה הזה שייך לה. זה כאילו היא הייתה בת עשרים. גוף לבן כמו חלב. ירכיים זוהרות ונוצצות. כשראיתי את השדיים שלה באמבטיה, הם היו כמו נאקות כמיהה. כן, שני שדיים כמו נאקות כמיהה. אני לא משורר, אבל רק ככה אני יכול לתאר אותם.

הטלפון מצלצל. הוא מרים את השפופרת.

שלום? כן. כן. אבו עָדֵל כאן. אלוהים ישמור אותך, חבר, וירחם על נשמות יקיריך המנוחים. ברור. ברור. היא אבידה שאין לה תחליף. אבל מה אנחנו יכולים לעשות? אנחנו בידיים של אלוהים. אלה החיים. אם בשבילך היא כזאת אבידה, אז מה אני אגיד? (בקול רועד). סלח לי! לא יכולתי לשלוט בעצמי. אני חייב להיות סבלני. ברור. לא, בבקשה! אני רוצה לישון קצת. הלכת לבית של עָדֵל ולא ראית אותי? כמו שאמרתי לך, אני עייף ובאתי לנוח. להתראות. (מנתק). איזה חוסר טעם. למען השם, אתה באמת חושב שזאת טובה כזאת גדולה שהלכת לבית של עָדֵל כדי לנחם? מי האנשים האלה? אחד רוצה שאני אדע שהוא הלך, אחר אומר לי שהוא רוצה ללכת.

פעמון הכניסה מצלצל. הוא ניגש ומציץ מבעד לאשנב ההצצה, חוזר מבלי לפתוח, ומדבר כאילו פונה לאדם מאחורי הדלת.

אני לא אפתח אותה! אתה יכול לראות שהדלת סגורה. זה אומר שהאבל בבית של עָדֵל.

פעמון הכניסה מצלצל שוב.

אתה יכול לעמוד שם עד הבוקר אם אתה רוצה. אם באת לנחם, עשה את זה בבית של עָדֵל. אחרת, למה באת? אתה חושב שאתה סתם יכול לשבת כאן ולשעשע את עצמך?

ניגש בשקט אל הדלת ומציץ שוב מבעד לאשנב ההצצה. הוא נאנח לרווחה.

תודה לאל! הוא הלך. הוא יכול לומר כל מה שהוא רוצה.

הטלפון מצלצל והוא רץ לעברו בלהט.

שלום? כן. שלום! אני מצטער, אני לא זוכר אותך... בכל מקרה, כמה נחמד לשמוע אותך. אלוהים ישמור אותך. לא, בבית של עֶדֶל. ליד המאפיה. כן. כן. אתה תדע כשתראה את האורות. כל אחד שתשאל שם יגיד לך. להתראות. (מנתק). החבר שלו, הוא אמר! החבר שלו, והוא לא מכיר אפילו את הבית שלו. איזה מין חברויות אלה? העולם הפך לג'ונגל. אף אחד לא חושב על השני. אנשים איבדו את הקשר האמיתי שלהם אחד עם השני ולאף אחד לא אכפת מה קורה. זה קרה גם לי, ועכשיו אני לבדי.

פונה אל עצמו במראה.

אתה לבדך, מחמוד. לבד, ולאף אחד לא אכפת ממך. לא. האנשים האלה באים רק לנחם, לא באמת אכפת להם. הם לא באים בגללי. הם באים בגללה. או כדי לשמור על הדימוי החברתי שלהם. הם רוצים להוכיח לעצמם ולשאר שהם ממלאים את החובה שלי בלי לחסוך מאמץ. אף אחד לא חושב עלי. אני יכול להישאר לבדי עד סוף החיים בבית הזה. אני יכול למות והסירחון יעלה מהגופה שלי לפני שמישהו ירגיש בכלל שאני מת. אני לא יכול לסמוך על אף אחד, אפילו לא על הבן שלי. אני לא יכול להאשים אותו. יש לו משפחה ומחויבויות משלו. ויש לו אישה יפה וצעירה. הוא חייב להישאר איתה, בייחוד בגלל שהיא אומרת שהיא מפחדת להישאר לבד בבית. אז שתחבק את בעלה אם היא רוצה, ושגם הוא יחבק אותה. אני יודע שהיא לא מפחדת. היא משקרת. גם הוא. אחרת, איך היא נשארה לבדה בחמשת הימים האחרונים בלי לפחד? הם רוצים להיות יחד. הם חופשיים, אז שיהיו להם ביחד. ועכשיו, שיטפלו להם בכל האבלים. שיקוו שכולם יסתלקו כדי שיהיו לבד עם החיבוקים שלהם. כל אחד חופשי לעשות מה שהוא רוצה, גם אני. תחיה לך את החיים שלך, בן. אני לא אפריע לך. אין לי זכות להפריע לך. אבל רק תן לי לחיות את מה שנשאר לי. גם אתה לא צריך להפריע לי. אין לך זכות להפריע לי. האמת - אתה לא יכול להפריע לי, כי אני לא מוטרד לא ממך ולא ממה שאתה חושב. אני אבא שלך ואתה הבן שלי. אתה תעשה את מה שאני אומר לך ולא להפך.

הטלפון מצלצל. הוא מרים את השפופרת.

כן? עֶדֶל! לא דיברנו מספיק בטלפון? אמרתי לך שאני רוצה לנוח. פאיזה הגיעה? תן לי לדבר איתה. פאיזה, מותק. מה נשמע, ילדה שלי? אל תבכי בטלפון. אני רוצה לשמוע את הקול שלך באופן ברור. בבקשה. פאיזה, ילדה שלי, אלה החיים. עכשיו את תקחי את המקום של אימא שלך.

כל החיים שלך היית רכה ועדינה. זה יגרום לך להבין את אבא שלך ולטפל בו. את עוד פעם בוכה? תני לי את עֶדְלָל. עֶדְלָל? אין בעיה. אין בעיה. ברור שהיא תבכה. תן לה לבכות קצת. היא חייבת. אתה יודע איך זה נשים. אבל תקשיב. אני לא רוצה לשמוע עוד את הבכי הזה בטלפון. טוב. לא. לא. אני לא יכול לבוא. אני תשוש ואני רוצה לנוח. עֶדְלָל, אני זקן. אני כבר לא יכול לעמוד בכול זה. אתה צעיר. יש לך כוח. אתה הבכור. תן להם לישון בבית שלך. זאת לא בעיה. האבלים? מה איתם? אז מה אם הם חברים שלי ומהדור שלי? תמלא את החובה שלך. עֶדְלָל, הם לא באו לשחק קלפים או שש-בש. הם באו לנחם. זאת לא שאלה של החברים שלי או שלך. אני יודע שהם באו מתוך כבוד לַמְנוּחָה. בגלל זה אתה צריך לכבד אותם מאוד. היא אימא שלך, לא שלי. עם כל הכבוד, אני עייף. אני כבר לא יכול יותר. אני הרוס. לא. לא. אני לא רוצה אף אחד. אני לא רוצה שום ארוחה. אני אדאג לעצמי. אני אנתק את הטלפון כדי שאף אחד לא יפריע לי. אל תתקשר עוד פעם. מחר יום חדש. להתראות.

מנתק.

החשיבות שלה! עם כל הכבוד לחשיבות שלה! אתה ואימא שלך עשיתם לנו כזה כבוד! אבל מה אנחנו אמורים לעשות? להרוג את עצמנו? היא זאת שמתה. גם אנחנו צריכים למות? החיים חשובים יותר מהמתים. אתה צריך לחשוב עלי. אימא שלך מתה ונחה בשלום. עכשיו אתה צריך לדאוג לי. הערך שלה! ואני? לי אין ערך? כולכם תזנחו ותנטשו אותי? אני מכבד את המצב שלכם, אז למה שלא תכבדו את שלי? למה ברכת ממני כמו ממגפה כשאבו יָסִין הזכיר את הנושא? ממזר, אתה חושב שאני רודף שמלות כמוך? אז מה זה קשור אלי? הוא זה שהעלה את הנושא. הוא מרגיש מה חשוב לי עכשיו, אבל לך לא אכפת. הוא כן, הוא מבין עניין. אני לבדי והילדים שלי גדלו. הם אפילו לא באותה העיר. חלק לומדים, חלק עובדים, ואתה היחיד שנשארת בעיר. יש לך זמן בשבילי? אתה, עם אשתך הצעירה והיפה? אני צריך שמישהו יטפל בי. מה, אני צריך להעביר ככה את הזמן שנשאר לי? אני לא יודע אפילו איך לטגן חביתה או להכין כוס קפה. אני לא רגיל לזה. אני גבר. תמיד היה לי מישהו שטיפל בי, אז אף פעם לא למדתי דברים כאלה. אף פעם לא למדתי איך לסמוך על עצמי בעניינים האלה. אז מי יכין לי עכשיו אוכל או יכבס לי את הבגדים? אתה? אשתך? ברור שאין לך זמן לזה. לא תוכל להיות לידי בלילה כמו שאני הייתי בלילה ליד אימא שלך. תמצא אלף תירוצים ללכת הביתה ולהיות לבד עם הגוף הצעיר של אשתך. מה יהיה אכפת לך ממני כשתחבק אותה ותשכב לידה במיטה? תן לאבא שלך ללכת לעזאזל! אתה צודק. היא אישה צעירה עם דם חם ואתה איש צעיר. אבל מה אני אמור לעשות? מה לעשות שאני עדיין גבר חזק ומלא מרץ? לרוץ כמוך אחרי הזונות ברחוב? אני לא יכול לעשות את זה. אני לא בנוי לזה. אני לא מעז ללכת כמוך אחרי פירות אסורים. אני לא מחפש מין לא חוקי, מין שריבון העולמים אסר עלינו. כמו שאמר אבו יסין, אני אתחתן כדת וכדין, לפי החוק של

אלוהים ונביאו. משהו לא בסדר עם זה? זה חוק הבריאה. אלה החיים. האיש מרגיש מה חשוב לנו עכשיו. המילים עוד לא יצאו לו מהפה וכבר הקול שלך התרומם כמו קול של צועני... הצעד הראשון היה צריך לבוא ממך, לא ממנו. אתה המשכיל שמבין הכול. במקום להשתמש בידע שלך נגדי, היית צריך להשתמש בו לטובת האינטרסים של אבא שלך! אם היית בן-אדם אמיתי, היית חושב עלי ודואג לי. כן, בדיוק בגלל שאימא שלך מתה, כדי שלא תאבד גם את אבא שלך. או לפחות כדי שלא אני אכעס עליך. ריבון העולמים לא הזהיר אותך מהכעס של ההורים? בעיני האנשים אתה רוצה להיראות חכם ומשכיל, אבל אתה מגלה את החוכמה שלך רק כשאני מעורב. (מחקה את בנו). "אם זה היה אבא שלי שמת, היית חושב לחתן את אימא שלי?" אידיוט! חסר תועלת! לעזאזל איתך ועם ההשכלה שלך! "אם זה היה אבא שלי שמת!" אתה רוצה לראות אותי מת, נכון? חשבת על המוות שלי רק כדי שתוכל לחתן את אימא שלך. אלוהים, צעקת עלי בנוכחות אנשים אחרים, בזמן שאבא שלך היה שבר כלי, עם עצבים גמורים. אני זה שיכול להגיד בכמה עלו לו שלושים שנות נישואים, לא אתה. אני הייתי שם. ומה זה קשור לנאמנות? ברור שהיא לא הייתה מתחתנת אם הייתי מת. אלה החיים. במקום לנסות לשנות אותי, תשנה את העולם. גבר מתחתן שוב אחרי שאשתו מתה, אבל אישה לא יכולה להתחתן שוב אחרי שבעלה מת. אלה החיים. אם האימא מתחתנת עוד פעם, זה סימן לחולשה שלה, לחוסר הנאמנות, לאמונה הפגומה, לחוסר האנושיות, לחוסר ההתחשבות שלה בקשר הקדוש בין אימא לבן. זה מוביל לטרגדיה. אתה לא זוכר את המלט, שביקשתי ממך לקרוא? הספר עדיין כאן.

שולף את הספר מהמדף.

הנה הוא. איש צעיר שאבא שלו מת ואימא שלו מתחתנת אחר-כך בפעם השנייה. המהירות שבה היא שוב מתחתנת מובילה את האיש הצעיר לחשוד בפשע. ברור שהוא היה חשדן! מה, אנחנו גם אמורים להאמין ברוחות? הוא התחיל לראות את הרוח של אבא שלו שמת. רוח שדחפה אותו לנקום את דמו, אבל, ברור, מה שהעיר את החשד שלו היה המהירות שבה היא התחתנה. אם הדברים היו זורמים במסלול הטבעי שלהם, לא היה צורך בחיפזון כזה. איך האיש הצעיר סבל! תחשוב על זה: אם אימא שלו הייתה מתה ואבא שלו היה מתחתן עם אישה אחרת, זה היה מוביל לטרגדיה? ברור שלא! המלט הוא בחור מבין עניין. אבא שלו חזק ובריא, עדיין מלא כוח. זה יותר חשוב מלהיות מלך! אז מה היה קורה? המלט היה קצת עצוב, בדיוק כמו שכל אחד עצוב על מישהו שהוא איבד, אבל בסוף הוא היה חושב על ההווה. הוא היה חושב על אבא שלו. אני משוכנע שהבחור הזה המלט היה חושב על נישואים שניים בשביל אבא שלו, כי הוא לא ממזר כמוך. אבל מי יודע? אולי המלט היה ממזר. אולי הוא היה חושב רק על הירושה. אולי על זה אתה חושב. אתה לא רוצה שאני אתחתן עוד פעם, כדי שלא יהיו לך עוד אחים לחלק איתם את הירושה שלך. מה שווה הירושה הגדולה הזאת שגורמת לך לסגור את החיים שלי?

האדמה שלנו בכפר? כל החיים שלך לא הטרדת את עצמך בגללה. התחלת לחשוב עליה רק עכשיו, כשמחירי הקרקע עולים. עכשיו אתה מבין למה אישה לא מתחתנת עוד פעם אחרי שבעלה מת. הילדים שלה לא ירשו את זה! המלט לא היה יכול לעצור את אימא שלו? הוא שקרן! הוא לא היה אכול מצער בגלל אבא שלו. העובדה הפשוטה שאימא שלו מתחתנת שוב אמרה שהוא עומד להפסיד את הכתר. אימא שלו הייתה אישה חלשה, שנכנעה לשליטה של הגבר שהתחתן איתה. היא צייתה לו ופעלה לפי התכתיבים שלו, לא שלה. עכשיו, לגבי הגבר, הוא מתחתן שוב כי אי אפשר לעצור אותו. הגבר חזק והוא לא נכנע לשליטה של האישה. הכול ברשותו: הבית, האישה, הילדים. ואני גבר. אני אדון הבית, המפרנס של המשפחה, ואבי הילדים. לציית לי זה כמו לציית לאלוהים. מי יכול למנוע ממני לעשות את מה שאני רוצה? אף אחד לא יכול לשלוט בי. אני זה ששולט בכולם. אני האכלתי אותם, גידלתי אותם, והוצאתי את הכסף שלי עליהם. אז אני חופשי לעשות את כל מה שאני רוצה. אני אתחתן שוב אם אני רוצה.

פותח את הספר וקורא.

"הו אלוהים! אפילו חיה חסרת תבונה הייתה מתאבלת זמן רב יותר".

הוא משליך את הספר בזעם, אבל אוסף את עצמו ומרסן את זעמו.

זה בגלל שהיא אישה. אני גבר שבגילו המבוגר רוצה חיים הגונים, כמו שאבו יסין היה אומר. אם זה לא היה בגלל הצורך לעשות את זה, לא הייתי חושב בכלל על הנושא.

פונה אל התצלום.

הבן שלך מאמין שאני חושב על נשים מסיבות אחרות. אבל את יודעת טוב מאוד שהחזקתי מעמד במשך ששת חודשי המחלה שלך בלי לגעת בך, למרות שהייתה לי זכות מלאה לעשות את זה. אפילו כשאישה אחרת הייתה בסביבה. כן, סמירה הייתה תמיד בסביבה. היא הייתה באה לחדר השינה שלי להעיר אותי או להביא לי קפה כשקראתי. היא כיבסה את הבגדים שלי. אפילו את התחתונים שלי. בגלל זה אמרתי לעצמי שסמירה היא אישה שמתאימה לבית שלי. היא כבר מכירה אותו כל-כך טוב. היא עקרת בית מצוינת. זה הרבה יותר טוב מלהביא אישה זרה הביתה. חוץ מזה, איזה אישה תסכים להתחתן עם אלמן בן חמישים-וחמש? רק אחת שהיא בעצמה אלמנה או גרושה. ולמה שאני אקח לי אישה שגבר אחר היה איתה? איך אני אהיה בטוח שהיא לא תמשיך לזכור אותו? היא עלולה להמשיך לחשוב עליו, אפילו כשהיא אתי במיטה! אולי גם יש לה ילדים. בסמירה לא נגע אף גבר. אנחנו יודעים שהיא אף פעם לא התחתנה. שאלתי אותה. אף פעם לא

הייתי מאמין אם אני בעצמי לא הייתי מנסה את זה איתה. אני מתכוון, ניסיתי לפלרטט איתה, רק כדי לבחון אותה, אבל היא סירבה. היא איימה לעזוב את הבית. היא אמרה לי במילים האלה בדיוק: "אף גבר לא יגע בי, לפני שיתחתן אתי, לפי החוק של אלוהים ונביאו." נוסף לזה, היא מחונכת. היא יכולה לקרוא ולכתוב. בגלל שהיא לא התחתנה, היה לה זמן להיות בין אנשים ולהרוויח מהידע ומהניסיון שלהם. (צועק). זאת זכותי! היית ישרה ומסורה לגמרי, אבל הזמנים השתנו והעולם השתנה. אפילו אני השתניתי. אני כבר לא הכפרי שהתחתן עם בת הכפר שלו כשהיה בן עשרים. אני כבר לא הבחור התמים, הפשוט, שהייתי בכפר. חיינו בעיר שלושים שנה. כל הזמן הזה גדלתי והשתניתי, למדתי והתפתחתי, אבל את נשאת בבית, בדיוק אותו הדבר כמו ביום שעזבת את הכפר. שלושים שנה הסתכלתי על הנשים העירוניות, ואז חזרתי הביתה וראיתי אותך עם הבגדים שלך מסריחים מבישול. הבישול הוא כבר לא אות כבוד לאישה. יש שפע של מזון מהיר ומסעדות. את יכולה לשלוח את הכביסה שלך למכבסה. הגבר רוצה משהו אחר. אם הייתי נשאר בכפר, לא הייתי יודע מה גבר יכול לרצות יותר מזה, אבל לא נשארתי בכפר. באתי לעיר והשתניתי. השתניתי בעיר הזאת. ואם זה מה שקרה לי כאן, איך זה היה אם הייתי עובר לעיר גדולה יותר או לבירה? והזדקנתי. אני כמעט בן שישים ולא נשאר לי עוד הרבה זמן. יש לי זכות ליהנות מהקצת שנשאר לי. כן, ליהנות! במלוא מובן המילה! ליהנות, אפילו מהמנוחה, מהטיולים הרגילים, משיחה עם אישה תרבותית ומחונכת.

ברור שאת לא מבינה בכלל. אם היית מבינה, לא היית משלימה עם זה שאת אסירה במטבח, ולא היית מתישה את עצמך עם הלב החלש שלך. זה מה שגרם לך לשכב חסרת-אונים במיטה במשך שישה חודשים ולהיות תלויה בי. אחרי כל מה שוויתרתי עליו בחיים, אני צריך לגמור אותם בטיפול בך? התחתנתי איתך כדי לשרת אותך, או כדי שאת תשרתי אותי? וכמה זמן אני צריך לטפל בך רק בגלל שאת חולה? מה את חושבת לך? אני צריך להמשיך להיות מרותק לבית הזה בגללך? לא מספיק שכלאתי את עצמי איתך במשך שלושים שנה? את לא שאפתנית. כל מה שאת רוצה זה לטפל בילדים שלך ובבית. את חושבת שכל החיים מסתובבים סביב אוכל, מיטה, ולידה. אפילו חיות יודעות לעשות את הדברים האלה, ואני לא חיה. אני בן-אדם שאפתן. לא עצרתי בך ובבית. המשפחה שלי שלחה אותי רק לבית-ספר יסודי, אבל עבדתי קשה, קיבלתי עבודה, והבאתי אותך לכאן מהכפר. פה למדתי בכוחות עצמי עד שגמרתי את התיכון. אם לא הייתי זקן הייתי הולך לאוניברסיטה, אבל הקרבתי את עצמי והסתפקתי בלימוד אישי. שמחתי לסגור את עצמי בבית ולקרוא. קראתי הכול. קראתי יותר מהסטודנטים באוניברסיטה. שאלתי ספרים וקראתי, וקניתי אותם כשהיה לי מספיק כסף... הקרבתי את עצמי למענך ולמען הילדים. תמכתי בחינוך שלהם. עכשיו תורי. אני רוצה לחיות, יש לי זכות. אפילו הנביא הקדוש אמר, "יש לך חוב לנשמתך, ויש לך חוב לגופך." אז אני צריך למלא את החוב לגוף שלי, בדיוק כמו לנשמה שלי. אני צריך מישהו שיאהב אותי. את לא אוהבת אותי. אף פעם לא אהבת אותי. התחתנו, זה הכול.

התחתנו כי היינו קרובי-משפחה, כי כשגדלנו לא היה לנו, האיכרים, שום דבר אחר לעשות. אחר-כך פשוט המשכנו את החיים שלנו ביחד, והיינו עלובים מדי לחשוב עליהם. חזרתי הביתה כי זאת הייתה החובה שלי, ואת עשית בשבילי את כל העבודה בבית כי זאת הייתה החובה שלך. אפילו כשבאת למיטה, באת כי זאת הייתה החובה שלך. אפילו פעם אחת במשך שלושים השנים לא הרגשתי שבאת מתשוקה. את יודעת שבארצות אחרות זוגות נשואים נפרדים על הרבה פחות מזה? לא נפרדנו בגלל שלא הבנו, ובגלל שלא העזנו. לא ידענו שאנחנו רוצים להיפרד.... נו, אני ידעתי, אבל את היית אנאלפביתית ובורה, את לא ידעת. למרות זאת, הבלגתי, השלמתי עם זה והקרבת את עצמי בגלל הילדים, ובגלל מה שאנשים יאמרו. סבלתי כשקט שלושים שנה בלי אהבה. עכשיו אני יכול להעז לומר את זה. לא, גם אני לא אהבתי אותך! שלושים שנה הייתי פחדן ולא העזתי לחשוב על זה. אבל שנאתי לכוא הביתה. התחלתי לשנוא כל דבר בבית הזה. שנאתי את הריהוט, את הילדים, את המטבח, את האוכל, את המיטה. מכל דבר בבית נדף ריח שנוא. אז הייתי מתעצבן מהדבר הקטן ביותר. הייתי מתעצבן, שואג, מקלל, מכה אותך ואת הילדים. כולם אמרו שאבו עָדָל הוא איש קשה, אבל הם לא ידעו למה אני כל-כך קשה. חייתי בבית ששנאתי, עם אישה ששנאתי, בלי יכולת לעזוב את הבית כי שנאתי את העולם מסביבו ופחדתי ממנו. עולם שעינה אותי בכל מה שיש בו. אפילו בנשים היפות שבו. לא העזתי להסתכל על אף אישה אחרת. איש נשוי עם ילדים גדולים. בוש, חטא! תארי לעצמך! חטא! זה חטא או טיפשות? טיפש זה מי שמשלים עם חיים משותפים עם אישה כמוך, שהוא לא יכול לסבול. הוא ישן איתה כשהוא לא אוהב אותה, ויודע שהיא לא אוהבת אותו. זה חטא! זה ניאוף! זה לרדת לרמה של חיה! "חוטא", הם אומרים! אז תארי לעצמך שאת אשתי החוקית ובריג'יט ברדו הפרי האסור. או בואי נזיז הצדה את בריג'יט ברדו. תארי לעצמך שאת אשתי החוקית ושהנשים היפות שממלאות את העיר הן מחוץ לתחום בשבילי. או בואי נשכח מהנשים בעיר. תארי לעצמך שאת אשתי החוקית ושל להיות עם סמירה זה חטא. החטא נמצא בפשע שביצעתי נגד עצמי – בזה שקברתי את עצמי איתך בבית הזה במשך שלושים שנה. שלושים שנה בלי לאהוב אותך. שלושים שנה נאלצתי להסתפק כך בעיני אלוהים ואדם. שנים ארוכות בלי חום. כן, חום! ההרגשה שמישהו שאתה אוהב הלך למיטה לפניך וחימם אותה בשבילך. ההרגשה של גוף חם, שתשמח לחבק אותך, ואז להירדם בלי לרצות שום דבר אחר. עָדָל לא מבין את זה, אבל זה עניין שלו. שיחשוב מה שהוא רוצה, אני לא חייב לתת לו הסברים. אני כבר לא אחראי עליו. אין לי יותר שום חובה כלפיו. מילאתי את חובתי במלואה, לילדים שלי ולך. אפילו לסמירה. סמירה, שלא תהיה אתי אם אני לא אתחתן איתה. אז מה זה אומר? מה זה אומר שהיא תהיה אתי רק אם נתחתן? זה אומר שהיא לא תתחתן אתי לפני שתמות. היא לא בדיוק אמרה את זה, אבל בן אדם נכון מבין את הרמז. אפילו החברה שלך, סמירה, רצתה שתמות. הנוכחות שלך הפריעה לכולנו ועצרה לנו את החיים. בגלל זה היית צריכה למות. גררת את המחלה שלך בלי שום סיבה טובה. אם הייתי נותן לך ללכת בדרך שלך, היית חולה עוד שנתיים, ואולי יותר. המצב הצריך קצת דרך ארץ. כן, קצת חוש מידה! מי שלא יכול לחיות, צריך

למות. ואם הוא לא יכול לעשות את זה, אז אחרים צריכים לעשות את זה בשבילו. כל החיים צריכים לעצור בגלל שאת חולה? אלוהים ברא רק אותך? גם אנחנו רוצים לחיות. לקחת לנו מספיק חיים. היית צריכה למות. לא נשאר טעם לחיים שלך. אי אפשר היה אפילו להשתמש בכך. אם ככה, אז מה אם את מתה? החיים צריכים להיגמר? להפך. זאת רק הקלה. יש לי זכות להרגיש הקלה, ושום דבר בעולם לא הולך לעמוד ביני ובין האושר שלי.

הטלפון מצלצל. הוא מרים את השפופרת.

שלום? סמירה? שלום! ברור שחיכיתי לך. אם היה לך טלפון הייתי מתקשר אלייך. מאיפה את מדברת? (פורץ בצחוק). מהפה שלך? חשבתי שמחור אחר. (פורץ בצחוק רם). לא. לא. לבדי. האבל בבית של עֶדֶל. אמרתי לכולם שאני עייף ורוצה לנוח. אמרתי שאני אנתק את הטלפון כדי שאף אחד לא יפריע לנו. כן. למה? אני אחזיר אותך בלילה. אל תסבכי את העניינים, למה מחר? הזמן בורח לנו, סמירה, כל יום שעובר לוקח איתו חלק מהחיים. בסדר. תקשיבי, אני אבוא אלייך. חשוך ואף אחד לא יראה אותי. למה אנחנו צריכים לחכות? אני לא יכול לחכות עוד. או שתבואי או שאני אבוא אלייך. את רוצה להתחיל להתווכח אתי עכשיו? אני יודע. אני יודע, את לא אום עֶדֶל, אבל אני לא יכול לסבול שמתווכחים אתי. הכול מסודר. כל הבגדים שלה בשקית. מחר אני אתן אותם לשיח אחמד, שיחלק אותם לעניים (צוחק). לזכר המנוחה היקרה. אין פה שום דבר אחר, חוץ מהתצלום שלה, ובטוח שהילדים ייקחו אותו מחר. אני מבין אותך. אני לא אשאיר שום זכר שלה בבית, אבל אסור לך לקנא באישה מתה. אני נשבע ששתי הטבעות נמצאות בארנק שלי כבר יומיים. לא סיפרתי לך כי חיכיתי לזמן המתאים. ברור, אני פיקח. אני בא עכשיו. מה? עייף? מי אמר לך שאני עייף? חשבת שאני זקן? זקן, בגיל ארבעים וחמש? נו טוב, בשבילך ארבעים ושש! עכשיו את תראי אם אני זקן או לא. אל תדאגי. ניפגש היום ומחר. אני אעמוד באומץ מול כולם. התכוננתי לכל דבר. להתראות!

הוא מנשק את הטלפון ומניח את השפופרת. הוא ניגש למראה, מסדר את בגדיו, ומתיז קצת בושם על פניו. הוא מרים את שקית הבגדים ומשליך אותה לתוך המטבח. בצעד נמרץ ניגש לדלת, מכבה את האור ויוצא. האור נשאר על הבמה כאילו נשפך לבית מפנס הרחוב. הוא נופל על התצלום של האישה. חשיכה גמורה, חוץ מפני האישה המביטה בקהל.

ממדוח עדואן (1941-2004) היה משורר, מחזאי ומתרגם סורי, שכתב כמובן בערבית.